

Agenda Urbana
Documents per a la reflexió estratègica

**Estructura econòmica:
*L'evolució de l'economia
de Terrassa a grans trets***

Direcció de Plans i Projectes de Ciutat
Servei d'Estudis i Observatori de la Ciutat

Terrassa, juliol de 2022

Agenda Urbana - Documents per a la reflexió estratègica
Estructura econòmica:
L'evolució de l'economia de Terrassa a grans trets

Servei d'Estudis i Observatori de la Ciutat
Direcció de Plans i Projectes de Ciutat
Ajuntament de Terrassa

Terrassa, juliol de 2022

Principals valors

Població ocupada resident 2011 (censal)	83.800
Població activa 3r. Trim. 2020 (registral):	111.751
Població activa 2019 (registral)	113.420
Δ 2008-2019:	11,26%
Δ 2019-2020:	-1,47%
Assalariats en empreses de Terrassa 2021	60.420
Δ 2020-2021:	11,26%
Autònoms 2021	13.006
Δ 2020-2021:	1,03%
Empreses (centres de cotització SS) 2021	5.745
Δ 2020-2021:	1,26%
Dimensió empresarial principals trams	
D'1 a 5 treballadors	14,57%
D'1 a 5 treballadors	22,91%

Documents per a la reflexió estratègica

Estructura econòmica

L'evolució de l'economia de Terrassa a grans trets

I. L'evolució de l'economia de Terrassa a grans trets

Recuperació econòmica després de la crisi pandèmica COVID-19.

1. El predomini dels serveis en una estructura tradicionalment industrial

A la fi dels 80 (el cens del 1986 mostrava encara que gairebé el 50% de la població s'ocupava en la indústria, davant el 43% en els serveis), el predomini de l'activitat industrial caracteritzava l'estructura econòmica de la Ciutat, però en començar la dècada següent (cens del 1991) es posaria en evidència com els processos de reconversió ja havien fet desbancar la indústria en favor dels serveis. El primer quinquenni dels 90 va representar per a l'economia de Terrassa un tomb decidit cap a la diversificació productiva, però aquesta no ho fou només respecte de les diferents activitats econòmiques; la terciarització afectà també el canvi dins de cada sector, amb la incorporació de més treballadors realitzant funcions terciàries en aquelles activitats pròpies del sector secundari. Les enquestes de població de 2001 i 2011 no van fer més que reafirmar la tendència a la terciarització de l'activitat productiva apuntada el decenni dels noranta: al 2011 més d'un 70% de la població de Terrassa s'ocupava en el terciari mentre un xic menys d'un 21% ho feia en la indústria.

Població ocupada a Terrassa per grans sectors d'activitat
 Terrassa. 1986, 1991, 1996, 2001 i 2011

	1986	1991	1996	2001	2011
Agricultura %	0,4	0,4	0,5	0,5	0,3
Indústria %	49,8	44,8	41,1	29,7	20,8
Construcció %	5,1	8,9	7,7	12,2	7,6
Serveis %	42,9	45,9	50,7	57,5	71,3
No hi consta %	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Població ocupada resident	44.556	54.753	56.765	78.005	83.800
Taxa d'ocupació % *	35,9	43,6	41,8	53,7	47,94
Creixement de l'ocupació %		22,9	3,7	37,4	7,43
Llocs de treball en el municipi	43.412	53.316	55.221	67.540	61.350
Creixement dels llocs de treball %		22,8	3,6	22,3	-9,16

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

* Taxa d'ocupació = Relació entre la població ocupada i la població de 16 anys i més

Els canvis en els components del PIB terrassenc corroboren la consolidació d'aquesta reconversió de l'economia local i el seu aprofundiment: la representació de la Indústria va caure dins el VAB. des del 38,3% de 1996 fins el 14,8% de 2010, mentre els Serveis consolidaven la seva hegemonia fins el 72,1% i el sector de la Construcció (13,1%) gairebé igualava l'aportació de la Indústria després de partir de xifres inferiors al 10% a mitjans dels anys 1990 ¹.

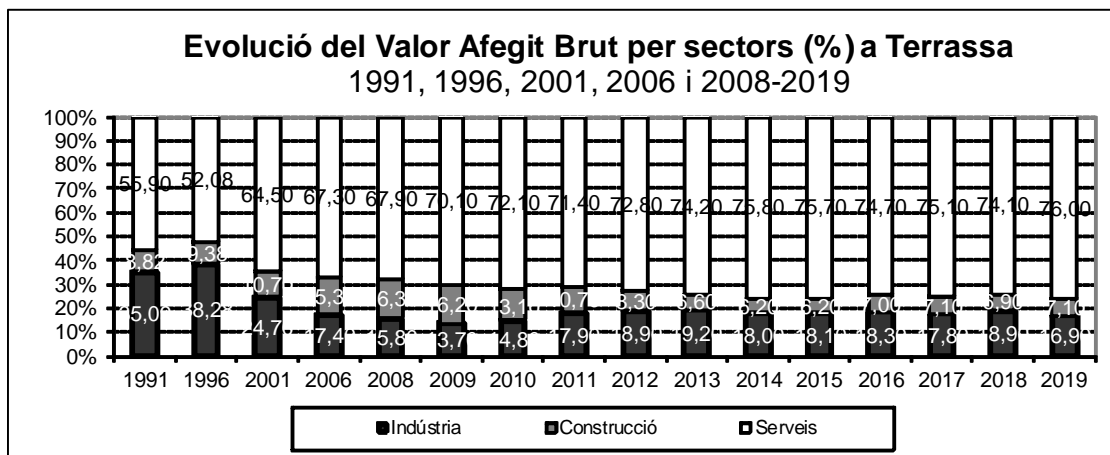
¹ El valor afegit brut (VAB) representa la riquesa generada en l'economia durant el període considerat i s'obté com a diferència entre el valor de la producció i el valor dels consums intermedis utilitzats (primeres matèries. Actualment, la dada disponible publicada al web de l'Idescat fa referència a l'any 2017 (rev. 22/09/2021).

Valor Afegit Brut (VAB) per sectors
 Terrassa. 1991, 1996, 2001, 2006 i 2008-2019

Any*	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
1991	0,19	35,09	8,82	55,90	100
1996	0,26	38,28	9,38	52,08	100
2001	0,00	24,70	10,70	64,50	100
2006	0,00	17,40	15,30	67,30	100
2008	0,00	15,80	16,30	67,90	100
2009	0,00	13,70	16,20	70,10	100
2010	0,00	14,80	13,10	72,10	100
2011	0,00	17,90	10,70	71,40	100
2012	0,00	18,90	8,30	72,80	100
2013	0,00	19,20	6,60	74,20	100
2014	0,00	18,00	6,20	75,80	100
2015	0,00	18,10	6,20	75,70	100
2016	0,00	18,30	7,00	74,70	100
2017	0,00	17,80	7,10	75,10	100
2018	0,00	18,90	6,90	74,10	100
2019	0,00	16,90	7,10	76,00	100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

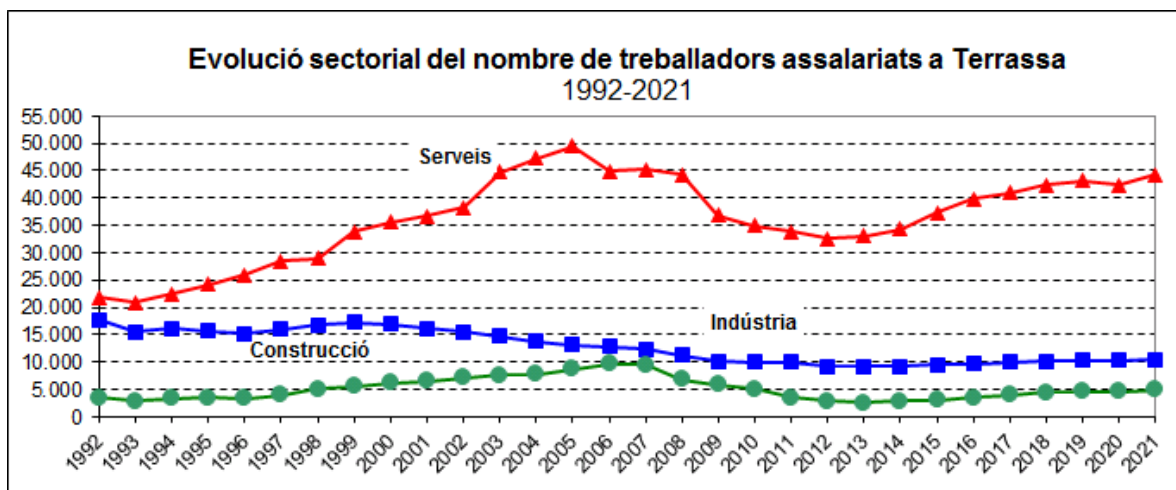
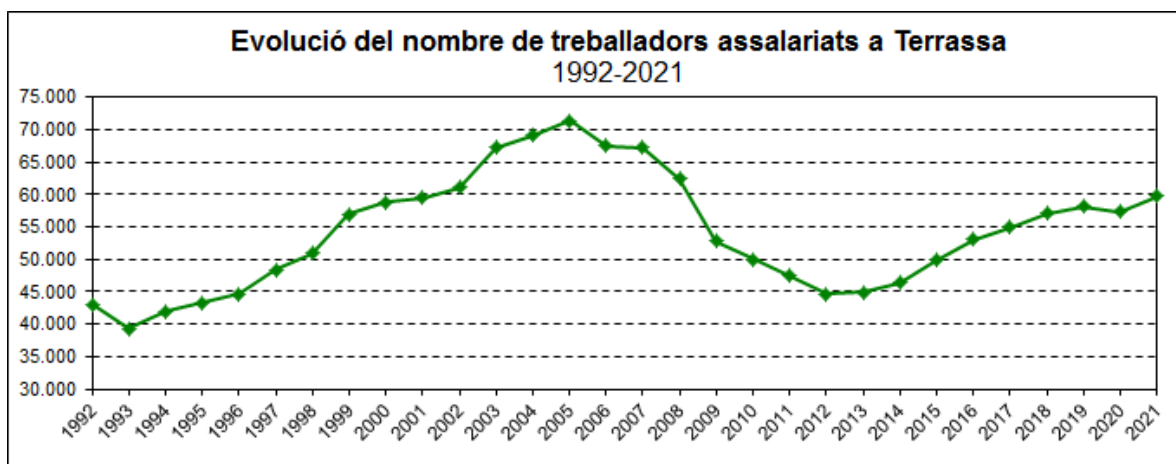
*Base 1995 pels anys 1991 i 1996, base 2000 per 2001 i 2006, base 2008 per 2008-2010 i base 2010 per 2011-2017. Anys 2018-2019. Dades provisionals. S'ha revisat tota la sèrie des de 1991-fins l'actualitat a data de juliol de 2022.

Aquesta tendència cap a una acusada terciarització es mostra amb més claredat en la distribució sectorial dels treballadors dependents: entre el 1991 i el 2021 ², la proporció de la Indústria en l'estructura productiva de Terrassa va

² A partir del 2009 s'aplica una nova classificació d'activitats econòmiques, CCAE-09, que substitueix l'anterior classificació CCAE-93. Els canvis que introdueix aquesta nova classificació afecten tots els sectors de manera significativa, raó per la qual es trenquen les sèries de dades i s'impossibilita la comparació per sectors a partir d'aquella data. Per tal de poder establir una mínima evolució cronològica de les sèries de dades d'afiliació a la Seguretat Social, s'empren les dades del 2008 reclassificades amb

disminuir de manera significativa, passant d'aportar el 42,8% dels treballadors assalariats a fer-ho només el 23,73% (amb una pèrdua de més de 8.300 treballadors en aquest període, reduint-se més de la meitat). A la vegada, el sector Serveis experimentà un important augment dels seus treballadors, passant de 21.202 treballadors el 1991 a més de 44.272 el 2021, prenent el relleu de la Indústria i convertint-se en el primer sector de la ciutat agrupant el 74% de la força de treball dependent. L'altre sector que ha contribuït al creixement del volum d'ocupació i al canvi en l'estructura ocupacional ha estat el de la Construcció assolint durant el seu punt àlgid (el 2006) més de 9.500 treballadors i arribant a representar fins al 16% del total de treballadors dependents. La davallada, producte de la crisi econòmica, ha fet minvar el seu pes fins el 8,34% del total, amb 4.986 treballadors actuals.

la CCAE-09. Així doncs, emprarem la classificació CCAE-93 per les dades d'assalariats i empreses fins l'any 2007 i la classificació CCAE-09 a partir del 2008.

2. Balanç global d'efectius humans:

volum d'ocupació assalariada i dimensió empresarial

El creixement de la població viscut per Terrassa³ ha repercutit de manera directa en l'increment del volum del mercat de treball terrassenc així com en la seva composició. La repercussió més important la trobem en el creixement de la població activa que va posar a l'abast d'un mercat en expansió un volum de treballadors en constant creixement.

A partir de les dades proporcionades per la Diputació de Barcelona⁴ sobre la població activa registrada de 2008 fins el 3r trimestre de 2020 es pot comprovar (tot i el període de crisi econòmica, el qual va representar una disminució de la població activa registrada durant el període 2009-2012, l'abast d'aquest creixement amb un increment de 12.096 persones (el 11,87%). En canvi, si es té en compte la població activa registrada per sexes els homes han patit una recuperació molt més moderada amb el 3,95% respecte el 2008 fet que contrasta amb el fort augment de les dones amb gairebé un 21,69% d'efectius.

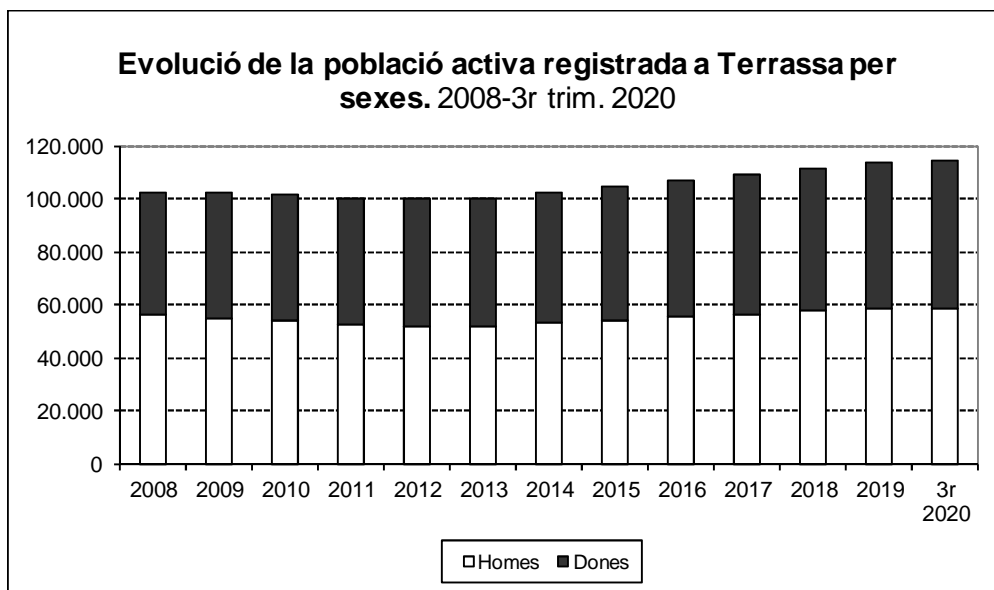
³ Descrit al primer capítol d'aquest Informe.

⁴ Cal assenyalar que, tal com vàrem fer a l'informe de conjuntura de 2015, hem reflectit la Població activa registrada i no l'estimada com s'havia fet anteriorment. Aquesta nova metodologia es realitza a partir de la Taxa d'atur registral del Departament d'Empresa i Ocupació, i la Mostra de Vides Laborals de la Seguretat Social. A data, 2 d'agost de 2022 encara no es disposa de les dades de Població activa registrada actualitzades corresponents al període del 4t trimestre de 2021.

Evolució de la població activa registrada a Terrassa 2008-3r trim. 2020

	Homes	Dones	Total	Δ absolut	Δ%
2008	56.437	45.506	101.943		
2009	54.989	47.044	102.033	90	0,09
2010	53.698	47.439	101.137	-896	-0,88
2011	52.672	47.482	100.154	-983	-0,97
2012	52.067	47.837	99.904	-250	-0,25
2013	51.938	48.326	100.264	360	0,36
2014	53.117	49.267	102.384	2.120	2,11
2015	54.048	50.677	104.725	2.341	2,29
2016	55.626	51.050	106.676	1.951	1,86
2017	56.601	52.438	109.039	2.363	2,22
2018	57.720	53.656	111.376	2.337	2,14
2019	58.438	54.982	113.420	2.044	1,84
3r 2020	58.665	55.374	114.039	619	0,55
Δ 08-3r20	2.228	9.868	12.096		
Δ% 08-3r20	3,95	21,69	11,87		

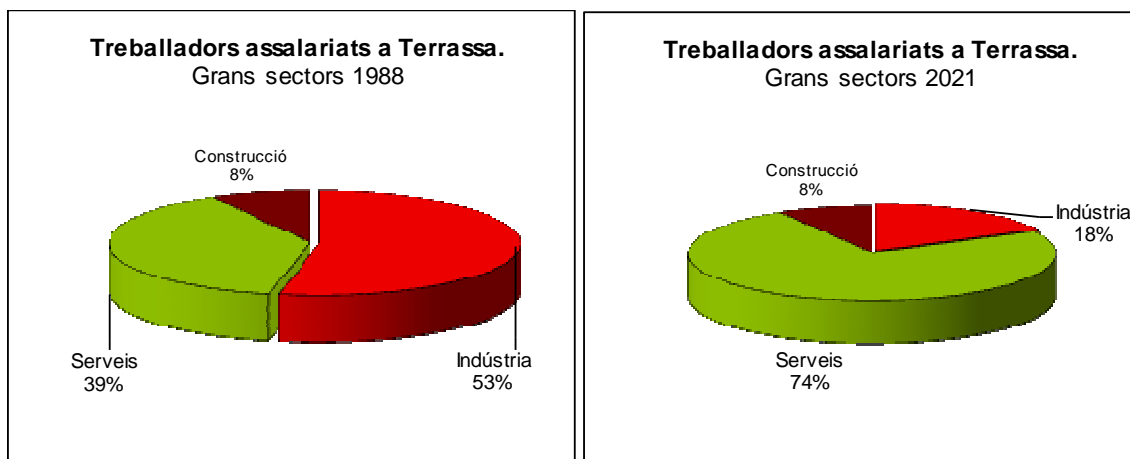
Font. Diputació de Barcelona. Elaboració pròpia en col·laboració amb la Xarxa d'Observatoris del Desenvolupament Econòmic Local, a partir de la Taxa d'atur registral del Departament d'Empresa i Ocupació, i la Mostra de Vides Laborals de la Seguretat Social.

La celeritat del creixement de la mà d'obra disponible no es va veure acompanyada per un increment similar de la capacitat de l'activitat econòmica per absorbir-la completament, per la qual cosa durant uns anys es va produir

un fenomen aparentment paradoxal com era el de l'augment simultani del volum de treballadors assalariats alhora que el de l'atur registrat ⁵.

El balanç en el mateix període respecte del nombre d'empreses que incorporen personal assalariat és també positiu. Avui Terrassa compta amb gairebé 555 empreses ocupadores més de les que tenia al desembre del 1991, la qual cosa li suposa tenir una estructura empresarial formada per 5.444 empreses amb assalariats. Aquest creixement, que s'ha fonamentat essencialment en l'expansió del sector terciari i el de la construcció, ha permès, malgrat les recessions i l'augment de la demanda tecnològica, mantenir el creixement del personal assalariat en les empreses locals, en general, mitjançant la reducció de la dimensió empresarial.

L'evolució dels darrers anys del nombre de treballadors assalariats mostra un trencament clar de la tendència a l'alça que es venia produint de manera ininterrompuda des de l'any 1993 i la consolidació d'una tendència contrària que podria haver tocat fons el 2012. Descomptant l'efecte de la localització-deslocalització purament administrativa d'un centre de cotització ⁶, es va passar dels 67.544 assalariats el 2006 als 44.644 el 2012, és a dir, una rebaixa superior al 33% en només 5 anys. Aquesta dada contrasta amb els creixements interanuals superiors al 3% que es venien registrant des de principis dels 90. A partir de 2013 però, assistim a un increment interanual que situa el nombre d'assalariats al quart trimestre de 2021 per sobre dels 59.800 (59.802) i trencant així amb sis anys consecutius de balanços negatius. Aquest darrer creixement ha situat Terrassa en la setena posició de Catalunya en nombre d'assalariats després de perdre posicions des de 2007 quan havia arribat a

⁵ Més endavant es torna a insistir sobre aquest aspecte (a l'apartat *Atur registrat i contractació de treballadors* d'aquest mateix capítol)

⁶ Durant el 2006 el nombre de treballadors assalariats presenta una important davallada que cal atribuir al canvi d'ubicació d'un únic centre de cotització del sector Comerç que va arribar a concentrar un gran nombre d'assalariats (+ de 5.000). La seva aparició el 2003 va provocar un augment sobtat de la xifra d'assalariats ja que es comptabilitzaven en la seva seu de Terrassa tots aquells que tenia repartits per Catalunya. Amb la seva deslocalització (purament administrativa, no productiva) no es produeix una pèrdua real de treballadors i sí, en canvi, un retorn a unes xifres més ajustades a la realitat de la ciutat.

estar en 4t lloc. Actualment resta per darrera de Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Tarragona, Girona, Lleida i Sabadell tot i tenir en compte els efectes de capitalitat que tenen quatre d'aquestes ciutats esmentades ⁷.

Si parlem però dels **efectes provocats per l'impacte de la Covid-19 durant el període 2020-2021**, l'economia terrassenca s'ha vist debilitada i més fragilitzada amb la pèrdua d'efectius assalariats i centres de cotització principalment en els sectors dels Serveis i de la Indústria. A més, les fortes mesures de confinament que va comportar l'Estat d'Alarma van agreujar encara més els efectes en aquells subsectors dedicats a l'Hosteleria, la restauració, el transport, el turisme i el lleure. A més, cal afegir que, cada cop més, ens estem especialitzant cap a una economia del Turisme i el lleure; la qual resulta molt fràgil en situacions de pandèmia, com la viscuda recentment.

En canvi, contràriament, pel que fa a la construcció, aquest sector no s'ha vist tan afectat. De fet la seva evolució anual ha estat positiva pel que fa al nombre d'assalariats registrant un augment anual del 8,6% respecte el darrer trimestre de 2020.

El fort creixement fins abans de la crisi econòmica es va fonamentar en l'engreixament tant del sector Serveis, d'acord amb noves demandes del mercat, directament influenciada per l'exigència de nous mínims en la qualitat de vida (sanitat, ensenyament) i els canvis en els costums socials i en els hàbits de consum (cultura i lleure, comerç), com del sector de la Construcció, impulsat fortament a partir del 2003 pel desenvolupament d'un nou planejament urbanístic aprovat aleshores.

Ahora, el constant creixement demogràfic ⁸ va alimentar aquest engreixament dels Serveis i de la Construcció imposant un ritme que en molts casos no es consolidà (especialment en totes aquelles activitats de serveis desvinculades de la indústria i del consum de primera necessitat) i li va donar al conjunt un aire d'inconsistència i de poca regularitat, de rotació i mobilitat, que redundà necessàriament en la seva debilitat davant elements característics de la recessió, com la retracció del consum posada de manifest amb la crisi financera a escala global, encetada el 2007.

Les característiques i la dimensió d'aquest creixement foren similars a les experimentades per les altres ciutats mitjanes del context metropolità però l'impacte a Terrassa de la crisi econòmica ha estat superior mercès a aquestes inconsistències esmentades.

⁷ En el còmput dels assalariats hi té gran importància el fet que moltes empreses (i administracions) imputin els seus treballadors a un sol centre de cotització (normalment la seu central, situada en capitals de província o comarca) tot i que aquests realment estiguin repartits en diferents establiments del territori.

⁸ Vegeu el capítol de *Població* en aquest mateix Informe.

Evolució de l'estructura empresarial

Empreses empleadores i volum de treballadors assalariats per sectors d'activitat econòmica¹. Grans sectors d'activitat. 1992-2021

Sectors d'activitat	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Empreses	4.668	4.298	5.275	5.634	5.914	6.136	6.226	6.279	6.456	6.568
Agricultura			33	3	3	4	10	12	10	9
Indústria	1.493	1.334	1.554	1.657	1.660	1.646	1.599	1.595	1.551	1.509
Construcció	515	436	544	579	621	663	758	810	911	998
Serveis	2.660	2.528	3.144	3.395	3.630	3.823	3.859	3.862	3.984	4.052
No classificats										
Treb. assalariats	43.009	39.268	41.942	43.331	44.621	48.415	50.971	56.871	58.864	59.490
Agricultura			19	18	18	20	49	65	65	46
Indústria	17.667	15.558	16.082	15.644	15.209	15.929	16.857	17.317	16.997	16.182
Construcció	3.554	2.899	3.420	3.449	3.393	4.031	5.086	5.603	6.159	6.560
Serveis	21.788	20.811	22.421	24.220	26.001	28.435	28.979	33.886	35.643	36.702
No classificats										

Sectors d'activitat	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Empreses	6.722	6.897	7.069	7.358	7.435	7.401	6.686	6.202	5.905	5.657
Agricultura	8	11	8	15	16	20	6	4	5	5
Indústria	1.451	1.388	1.295	1.224	1.183	1.174	1.094	984	931	901
Construcció	1.078	1.195	1.257	1.383	1.420	1.371	1.231	1.034	899	732
Serveis	4.185	4.303	4.505	4.736	4.816	4.836	4.355	4.180	4.070	4.019
No classificats			4							
Treb. assalariats	61.022	67.174	69.151	71.415	67.544	67.190	62.451	52.850	49.948	47.417
Agricultura	80	94	95	139	148	195	29	19	23	36
Indústria	15.505	14.664	13.848	13.102	12.827	12.279	11.651	10.107	10.002	9.907
Construcció	7.116	7.618	7.846	8.650	9.590	9.491	7.452	5.941	5.017	3.564
Serveis	38.321	44.798	47.356	49.524	44.979	45.225	43.319	36.783	34.906	33.910
No classificats			6							

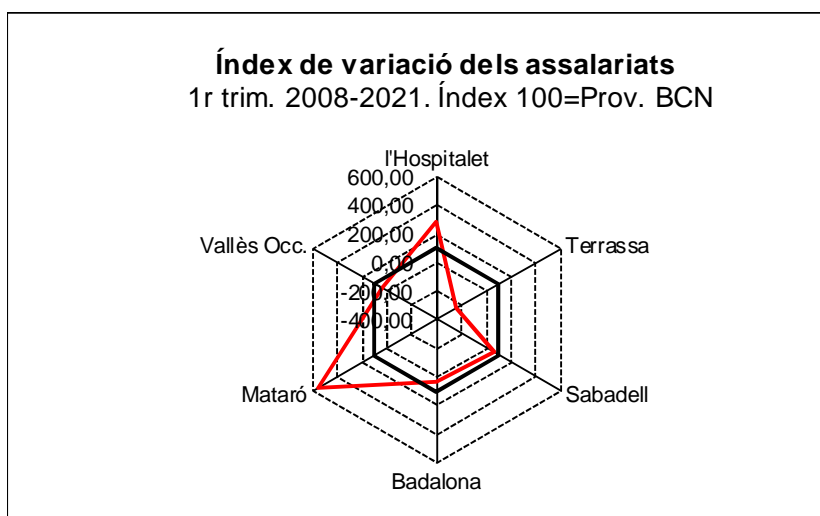
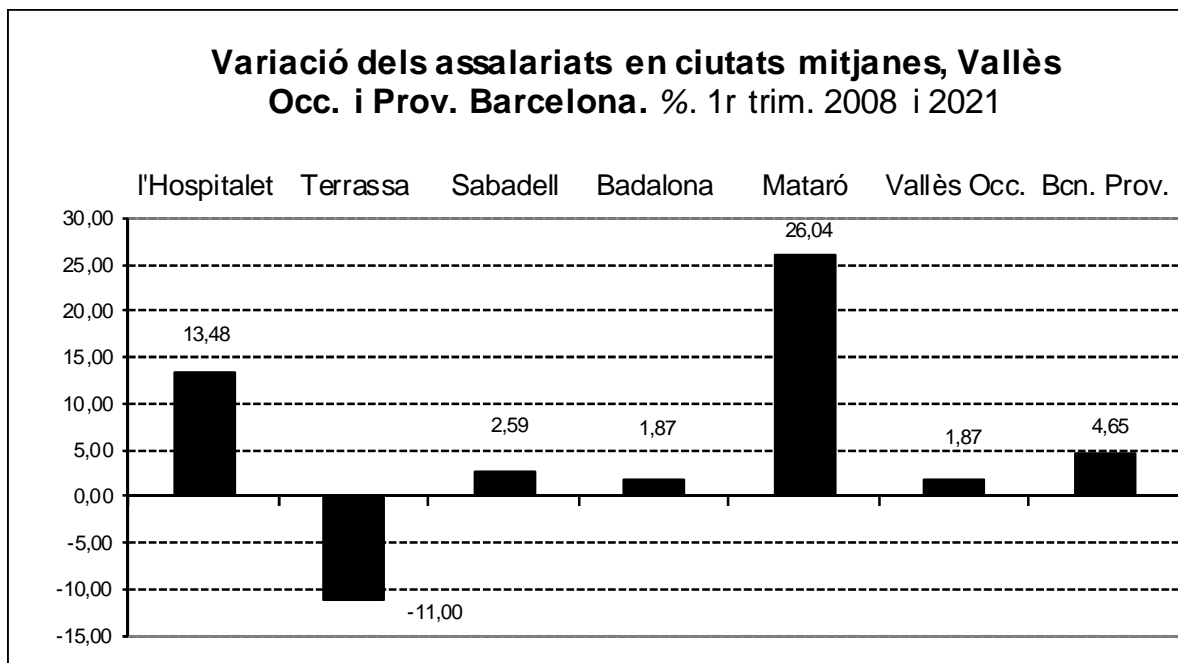
Sectors d'activitat	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Empreses	5.345	5.325	5.448	5.655	5.775	5.809	5.782	5.745	5.311	5.444
Agricultura	8	5	6	5	8	8	7	7	8	7
Indústria	832	827	837	853	846	837	807	791	682	698
Construcció	625	588	605	666	677	712	776	773	735	773
Serveis	3.880	3.905	4.000	4.131	4.244	4.252	4.192	4.174	3.886	3.966
No classificats										
Treb. assalariats	44.644	44.893	46.367	49.878	53.112	54.891	57.121	58.160	57.322	59.802
Agricultura	49	41	41	51	54	46	35	36	38	39
Indústria	9.221	9.205	9.150	9.482	9.704	9.966	10.152	10.340	10.305	10.505
Construcció	2.820	2.631	2.918	2.999	3.466	3.900	4.485	4.629	4.590	4.986
Serveis	32.554	33.016	34.258	37.346	39.888	40.979	42.449	43.155	42.389	44.272

Font: Generalitat de Catalunya, Dep. d'Empresa i Ocupació, Oficina tècnica d'Afers Laborals i d'Ocupació, Servei d'Estudis i Estadístiques. Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona. Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa.

1. No hi consten ni les empreses sense treballadors assalariats, ni els treballadors autònoms en empreses amb assalariats.

No hi consta tampoc el servei domèstic familiar.

2. Fins al 1996, CCAE-74, del 1996 al 2007, CCAE-93 i a partir de 2008, CCAE-09.

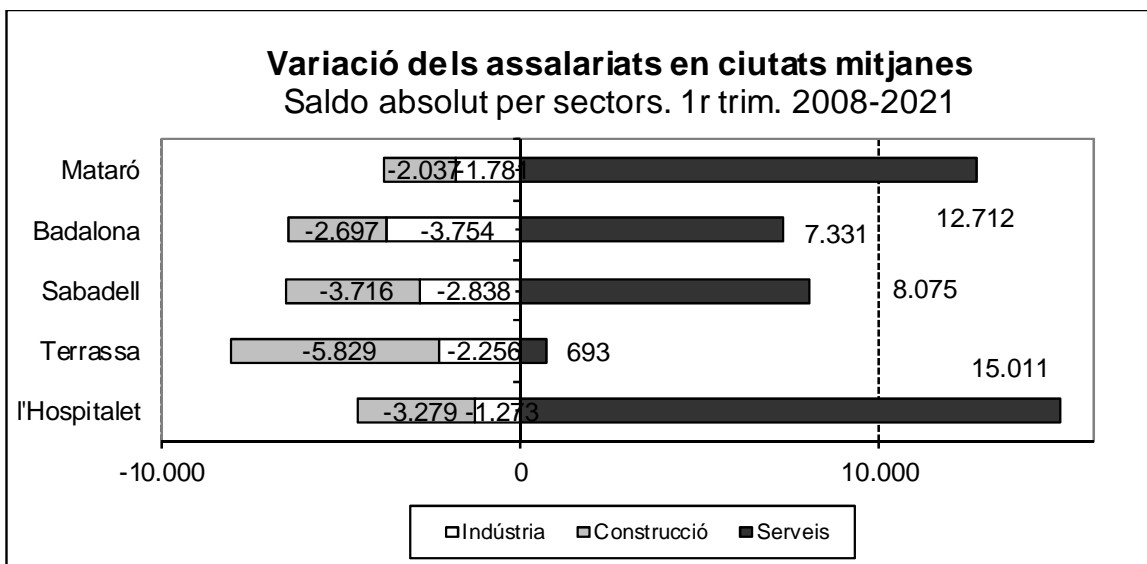

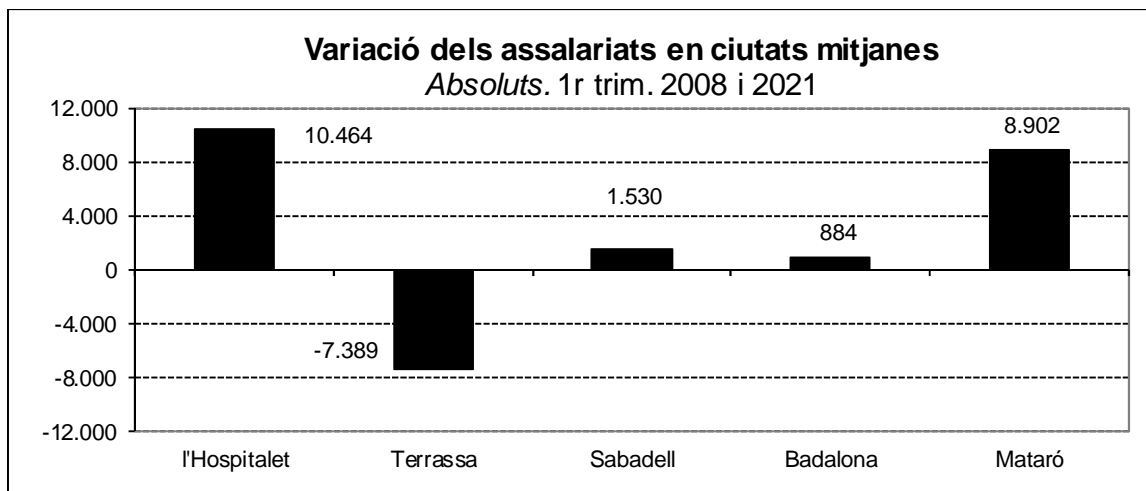
Així, fent balanç des de les primeres dades que tenim en iniciar-se la crisi, mentre el nombre total d'assalariats a nivell comarcal ha pujat lleugerament des del primer trimestre del 2008⁹ amb un +1,87%, a Terrassa s'ha produït l'efecte contrari, amb una caiguda que ha estat del 11%, baixada menys intensa que la viscuda durant l'any anterior. La resta d'àmbits analitzats es van recuperant de la crisi de la COVID-19 a un ritme més intens que el terrassenc. Durant aquest

⁹ Emrem aquesta referència (1r trimestre de 2008) perquè és la dada més propera amb la codificació d'activitats CCAE-09 que just es comença a aplicar en iniciar-se la crisi. En el moment que es volen comparar dades per subsectors d'activitat no es possible fer-ho amb dades anteriors a 2007 pels substancials canvis que introdueix la nova classificació d'activitats respecte l'anterior, CCAE-93.

any 2021, cal destacar l'augment viscut a Mataró i a l'Hospitalet de Llobregat amb un 26% i 13,5%, respectivament, degut principalment a la millora i recuperació del sector Serveis de crisi econòmica anterior. Per tant, es pot afirmar que actualment s'està produint **una clara recuperació econòmica generalitzada post pandèmica** que impacta positivament a tots els àmbits analitzats.

Traduint aquestes xifres a nombre absoluts, de les ciutats mitjanes observades, Terrassa destaca en la pèrdua d'assalariats. Des de 2008 Terrassa ha perdut 7.389 assalariats, que amb **la darrera crisi sanitària s'ha vist agreujat**. Per sectors, el sector Serveis es recupera a tots els àmbits analitzats. Terrassa però ho fa menys intensament que a la resta. Aquesta evolució positiva dels Serveis ha permès apaivagar o compensar aquesta tendència negativa amb saldos positius. Igualment, Terrassa presenta els balanços per sector en nombres absoluts més negatius, amb uns saldos dels Serveis (+693), de la Construcció (-5.829) i de la Indústria (-2.256) que, en algun cas, més que doblen els que mostren els altres àmbits. Està clar que el sector més afectat ha estat el de la Construcció. Tanmateix, aquest descens en el nombre d'assalariats s'ha produït menys intensament que durant l'any anterior en què els efectes negatius de la crisi per la COVID-19 eren més recents. Per tant, tal com s'ha comentat anteriorment, aquestes dades ja reflecteixen clars signes de recuperació post pandèmica.

Pel que fa a la dimensió empresarial, la seva evolució presentà una marcada tendència a la baixa des de la crisi postolímpica fins al 1996, any en què s'arribà als 7,54 treballadors per empresa, període de crisi i, per tant, de reestructuració econòmica. A partir d'aquest any d'inflexió, la dimensió empresarial començà una nova etapa d'eixamplament de les plantilles mitjanes arribant el 1999 a situar-se en els 9,05 treballadors per centre laboral. Des d'aleshores, la dimensió empresarial mitjana s'anà mantenint per damunt dels 9 treballadors/empresa i, actualment, es situa en els 11 treballadors/empresa.

Dimensió empresarial. Assalariats segons la grandària de l'empresa
 Indústria*. 2013-3r trim. 2020

Número d'assalariat	Treballadors assalariats								%							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	3r2020	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	3r2020
1 a 5	1.961	2.108	2.158	2.216	2.229	2.290	2.334	2.153	16,57	17,47	17,29	16,83	16,08	15,65	15,55	14,30
6 a 10	1.370	1.228	1.334	1.307	1.435	1.514	1.523	1.489	11,57	10,18	10,69	9,92	10,35	10,34	10,15	9,89
11 a 50	3.702	3.786	4.106	4.586	4.885	5.114	5.151	5.291	31,28	31,37	32,90	34,82	35,23	34,94	34,33	35,14
51 a 100	1.528	1.587	1.593	1.527	1.589	1.746	1.656	1.360	12,91	13,15	12,76	11,59	11,46	11,93	11,04	9,03
101 a 250	1.921	2.028	1.831	2.003	1.874	2.155	2.153	2.693	16,23	16,80	14,67	15,21	13,52	14,72	14,35	17,88
251 a 500	719	657	749	787	1.060	1.020	1.346	1.184	6,07	5,44	6,00	5,98	7,64	6,97	8,97	7,86
501 i més	635	674	710	744	794	798	842	889	5,36	5,59	5,69	5,65	5,73	5,45	5,61	5,90
Total	11.836	12.068	12.481	13.170	13.866	14.637	15.005	15.059	100	100	100	100	100	100	100	100
1 a 50	7.033	7.122	7.598	8.109	8.549	8.918	9.008	8.933	59,42	59,02	60,88	61,57	61,65	60,93	60,03	59,32

Font: Generalitat de Catalunya, Dept. d'Empresa i Ocupació, Oficina tècnica d'Afers Laborals i d'Ocupació, Servei d'Estudis i Estadístiques. Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa. Elaboració pròpia.

*Construcció inclosa.

El 3r trimestre de 2020 el 48,40% dels assalariats ho són en la petita empresa (menys de 50 treballadors), grup que a Terrassa aglutina el 97% dels centres de cotització a la Seguretat Social. La resta d'empleats es distribueixen respectivament en un 28,38% a la gran empresa (més de 250 treballadors) i en un 23,22% a l'empresa mitjana (de 51 a 250 treballadors).

En referència als efectes de la crisi econòmica, respecte l'any 2013, aquests s'han fet notar molt més en les empreses petites (-0,63% d'empreses i +17,18% d'assalariats), ja que la seva recuperació actual és molt més lenta en relació amb les empreses mitjanes (+23,80% d'empreses i +25,06% d'assalariats) o les grans (+12,50% empreses i +49,50% assalariats).

Dimensió empresarial. Empreses segons el nombre d'assalariats
 Indústria*. 2013-3r trim. 2020

Número d'assalariats	Empreses ocupadores																	%
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	3r2020	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	3r2020		
1 a 5	1.011	1.050	1.099	1.088	1.081	1.097	1.091	956	71,45	72,82	72,35	71,44	69,79	69,30	69,45	66,90		
6 a 10	184	163	178	175	191	203	204	196	13,00	11,30	11,72	11,49	12,33	12,82	12,99	13,72		
11 a 50	183	191	205	223	238	241	233	235	12,93	13,25	13,50	14,64	15,36	15,22	14,83	16,45		
51 a 100	22	23	23	22	23	25	24	20	1,55	1,60	1,51	1,44	1,48	1,58	1,53	1,40		
101 a 250	12	12	11	12	12	13	14	18	0,85	0,83	0,72	0,79	0,77	0,82	0,89	1,26		
251 a 500	2	2	2	2	3	3	4	3	0,14	0,14	0,13	0,13	0,19	0,19	0,25	0,21		
501 i més	1	1	1	1	1	1	1	1	0,07	0,07	0,07	0,07	0,06	0,06	0,06	0,07		
Total	1.415	1.442	1.519	1.523	1.549	1.583	1.571	1.429	100	100	100	100	100	100	100	100		
1 a 50	1.378	1.404	1.482	1.486	1.510	1.541	1.528	1.387	97,39	97,36	97,56	97,57	97,48	97,35	97,26	97,06		

Font: Generalitat de Catalunya, Dept. d'Empresa i Ocupació, Oficina tècnica d'Afers Laborals i d'Ocupació, Servei d'Estudis i Estadístiques. Cambra Oficial de Comerç, Indústria de Terrassa. Elaboració pròpia.

*Construcció inclosa.

Dimensió empresarial. Assalariats segons la grandària de l'empresa
 Serveis. 2013-3r trim. 2020

Dimensió	Treballadors assalariats																	%
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	3r2020	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	3r2020		
1 a 5	5.782	6.063	6.239	6.397	6.342	6.247	6.287	5.866	17,51	17,70	16,71	16,04	15,48	14,72	14,57	14,03		
6 a 10	2.730	2.767	2.950	3.053	3.129	3.203	3.274	3.063	8,27	8,08	7,90	7,65	7,64	7,55	7,59	7,32		
11 a 50	7.950	7.993	8.706	9.162	9.647	9.718	9.886	9.671	24,08	23,33	23,31	22,97	23,54	22,89	22,91	23,12		
51 a 100	3.669	3.999	3.805	3.635	3.701	4.062	4.354	4.285	11,11	11,67	10,19	9,11	9,03	9,57	10,09	10,25		
101 a 250	3.439	3.452	3.440	4.426	4.856	5.057	5.077	4.865	10,42	10,08	9,21	11,10	11,85	11,91	11,76	11,63		
251 a 500	2.163	2.537	3.191	3.682	3.520	2.818	2.966	2.685	6,55	7,41	8,54	9,23	8,59	6,64	6,87	6,42		
501 i més	7.283	7.447	9.015	9.533	9.784	11.344	11.311	11.387	22,06	21,74	24,14	23,90	23,88	26,72	26,21	27,23		
Total	33.016	34.258	37.346	39.888	40.979	42.449	43.155	41.822	100	100	100	100	100	100	100	100		
1 a 50	16.462	16.823	17.895	18.612	19.118	19.168	19.447	18.600	49,86	49,11	47,92	46,66	46,65	45,16	45,06	44,47		

Font: Generalitat de Catalunya, Dept. d'Empresa i Ocupació, Oficina tècnica d'Afers Laborals i d'Ocupació, Servei d'Estudis i Estadístiques. Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa. Elaboració pròpia.

Per sectors, respecte el 2013, tant la Indústria com els Serveis tendeixen a la baixa, descens provocat principalment pels efectes nocius de la recent crisi sanitària. Pel que fa a la mitjana d'assalariats per empresa, a la Indústria¹⁰: dels 11,13 treballadors per empresa de 2013, s'ha passat als 14,84 del 3r trimestre de 2020 i als Serveis: dels 8,45 treballadors per empresa el 2013 als 10,76 del

¹⁰ Construcció inclosa.

14

3r trimestre de 2020. La recent situació inèdita de crisi sanitària a comportat un major impacte sobre els centres de cotització, degut a una disminució més pronunciada en el nombre d'efectius fet que es tradueix en un major ratio de treballadors per empresa.

Dimensió empresarial. Empreses segons el nombre d'assalariats

Serveis. 2013-3r trim. 2020

Número d'assalariats	Empreses ocupadores																%
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	3r2020	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	3r2020	
1 a 5	3.079	3.160	3.248	3.313	3.291	3.209	3.181	2.927	78,85	79,00	78,63	78,06	77,40	76,55	76,21	75,34	
6 a 10	363	368	389	406	415	426	431	409	9,30	9,20	9,42	9,57	9,76	10,16	10,33	10,53	
11 a 50	379	380	401	422	442	446	450	443	9,71	9,50	9,71	9,94	10,40	10,64	10,78	11,40	
51 a 100	49	56	53	54	54	59	63	61	1,25	1,40	1,28	1,27	1,27	1,41	1,51	1,57	
101 a 250	22	22	23	31	33	34	32	31	0,56	0,55	0,56	0,73	0,78	0,81	0,77	0,80	
251 a 500	7	8	10	11	10	9	9	8	0,18	0,20	0,24	0,26	0,24	0,21	0,22	0,21	
501 i més	6	6	7	7	7	9	8	6	0,15	0,15	0,17	0,16	0,16	0,21	0,19	0,15	
Total	3.905	4.000	4.131	4.244	4.252	4.192	4.174	3.885	100	100	100	100	100	100	100	100	
1 a 50	3.821	3.908	4.038	4.141	4.148	4.081	4.062	3.779	97,85	97,70	97,75	97,57	97,55	97,35	97,32	97,27	

Font: Generalitat de Catalunya, Dept. d'Empresa i Ocupació, Oficina tècnica d'Afers Laborals i d'Ocupació, Servei d'Estudis i Estadístiques. Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa. Elaboració pròpia.

Per altra banda, si a nivell d'empreses la petita empresa té una representació pràcticament igual (sobre el 97,27% del total) en la Indústria i en els Serveis, pel que fa al nombre d'assalariats, la petita empresa industrial n'aplega un 59,32% mentre que la de serveis té un 44,47%. En canvi, pel que fa a les empreses de més de 250 treballadors, les del terciari apleguen més del 45,28% dels seus assalariats i les del secundari tot just arriben a un 31,64% dels treballadors industrials.

3. Els canvis en l'estructura dels clústers

Una altra manera d'aproximar-se a l'evolució de l'economia terrassenca durant aquests darrers anys és la d'emprar la metodologia dels clústers. Mitjançant aquesta metodologia agrupem els sectors d'activitat (CCAE a 2 dígit) d'un territori seguint una lògica que defuig l'agrupació convencional a l'entorn dels materials, dels *inputs* de fabricació. En canvi, s'agrupen les empreses i entitats relacionades amb un mateix sector de manera que representin millor les diferents estratègies competitives dels sectors i els factors de generació de coneixement.

Si bé es tracta d'una nova unitat d'anàlisi de fronteres més indefinides, permet una reflexió sobre la proximitat tecnològica, els reptes estratègics i de mercats, la concentració geogràfica de les fonts d'avantatge competitiu local, etc. que l'estadística convencional a nivell de sectors no recull. Des d'aquesta perspectiva, l'evolució recent dels clústers a Terrassa es pot analitzar tant des

de la variació en el nombre d'empreses com des de la variació en el nombre d'assalariats. Des de 2008, el canvi en la classificació de les activitats a partir de l'aplicació de la nova CCAE-2009 altera la sèrie de dades i ens obliga a trencar la sèrie i fer l'anàlisi diferenciant dos períodes: 1998-2008 (CCAE-93) i 2008-2021 (CCAE-09).

La dinàmica empresarial dels clústers va ser, en general, marcadament positiva en el període 1998-2008 tal com mostra el 7,39% d'increment global. Destacaren per la creació d'empreses els clústers de *Serveis privats*, *Explotació de recursos naturals* i *Serveis públics als ciutadans* amb increments per damunt de la mitjana. Per contra, tres clústers (*Manufactures de disseny*, *Fabricació de commodities* i *Sistemes industrials*) van destacar pel contrari: la pèrdua notable d'empreses durant aquell període.

Pel que fa a la creació de llocs de treball, en el global de Terrassa es va incrementar en més d'un 22% dels assalariats, si bé el comportament dels diferents clústers fou divergent. Així, n'hi va haver 3 (*Gran consum*, *Manufactures de disseny* i *Sistemes industrials*) que perderen assalariats tot i el context favorable.

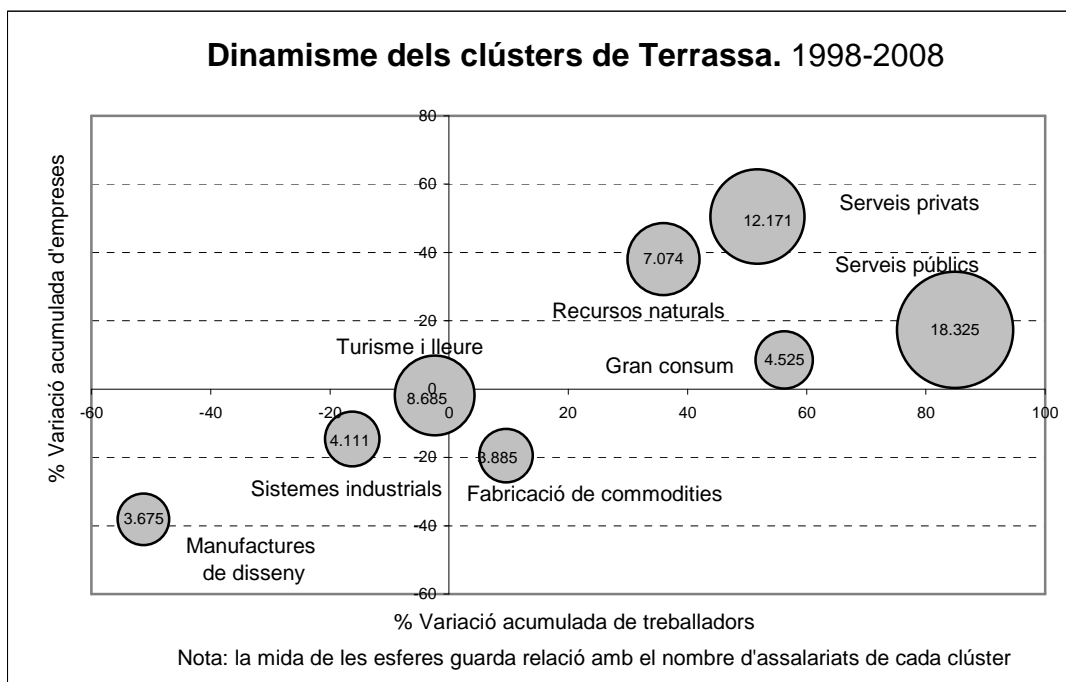
Evolució dels assalariats i del nombre d'empreses per clúster

Terrassa. 1998-2008

Agrupacions CCAE-93 2d	Assalariats		Empreses		% Variació 1998-2008	
	1998	2008	1998	2008	Assalariats	Empreses
Gran consum	8.895	8.685	1.618	1.587	-2,36	-1,92
Serveis públics als ciutadans	9.910	18.325	415	487	84,91	17,35
Serveis privats	8.019	12.171	1.116	1.679	51,78	50,45
Explotació de recursos naturals	5.202	7.074	771	1.064	35,99	38,00
Manufactures de disseny	7.543	3.675	799	494	-51,28	-38,17
Sistemes industrials	4.908	4.111	465	397	-16,24	-14,62
Fabricació de commodities	3.545	3.885	425	342	9,59	-19,53
Turisme i lleure	2.896	4.525	586	636	56,25	8,53
No Consta	53	0	31	0		
Total Terrassa	50.971	62.451	6.226	6.686	22,52	7,39

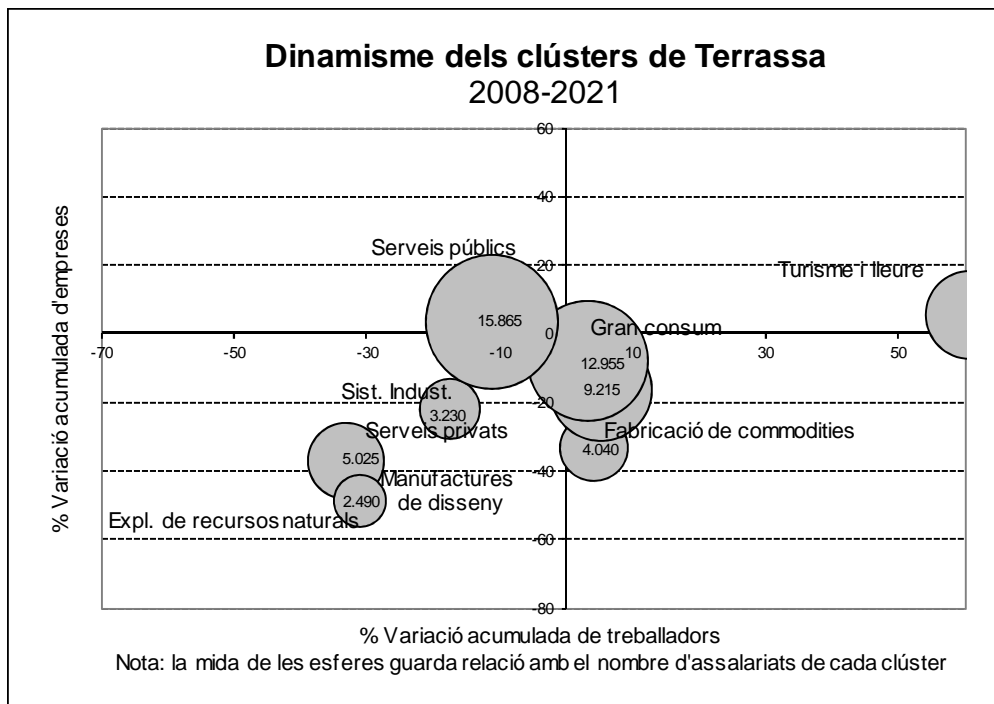
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'INSS facilitades pel Departament d'Empresa i Ocupació.

Si tenim en compte el pes de cada clúster dins l'estructura econòmica terrassenca en aquests onze anys es van produir canvis substancials. Observant el nombre d'assalariats, el clúster dels *Serveis públics* va reforçar notablement la seva hegemonia acollint fins el 29,34% d'aquests. Per darrere seu es situaren els *Serveis privats* amb el 19,49%, seguits del clúster del *Gran consum* (13,90%) i del referit a l'*Explotació de recursos naturals* (11,33%), que inclou els epígrafs de la Construcció. Tot seguit hi podíem trobar el clúster del *Turisme i lleure* (7,25%) i, finalment, els clústers amb menys pes dins els assalariats: *Sistemes industrials* (6,58%), *Fabricació de commodities* (6,22%) i *Manufactures de disseny* (5,88%), tots ells amb forts vincles amb la indústria.

Les darreres dades disponibles (**4r trimestre de 2021**), emprant la nova classificació d'activitats (CCAIE-2009), permeten mesurar l'impacte, per una banda de **la crisi econòmica**, i, per l'altra, de la darrera crisi **sanitària provocada per la pandèmia de la Covid-19**, des de la perspectiva dels clústers. Comparant les dades de 2008 (inici de la crisi econòmica) amb les del quart trimestre de 2021 (crisi sanitària) s'observa una variació negativa de les empreses dels clústers corresponents a *Manufactures de disseny* (-48,77%), *Explotació de recursos naturals* (-37,10%) i *Fabricació de commodities* (-33,33%) per sobre de la mitjana global (-18,35%). Aquesta davallada s'ha intensificat amb els efectes negatius de les severes mesures però necessàries de confinament que ha comportat l'Estat l'Alarma. El clúster conformat pel *Turisme i lleure* ha estat l'únic en presentar una variació positiva en aquest període (+60,81%, assalariats i +5,4%, empreses).

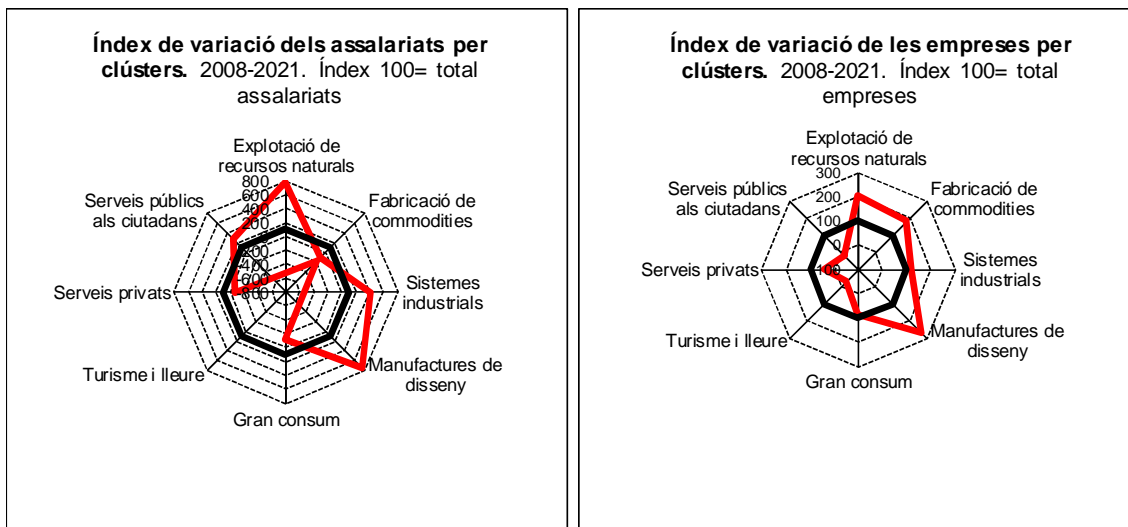
Pel que fa a l'impacte sobre els assalariats de cada clúster, *Explotació de recursos naturals* (-33,20%) mostra la major variació, seguit de *Manufactures de disseny* (-30,95%), *Serveis públics* (-11,20%) i *Sistemes industrials* (-17,62%), tots per sobre d'una variació global negativa respecte els assalariats que ha estat d'un -4,21% (**variació negativa menys intensa que la produïda durant l'any anterior degut a la crisi sanitària**). En canvi, el nombre d'assalariats ha augmentat al *Turisme i el lleure* (60,81%) i, en menor mesura, a la *Fabricació de commodities* (+4,10%). Això, reflecteix que, cada cop més, ens estem especialitzant cap a una economia del Turisme i el lleure; la qual resulta molt fràgil en situacions de pandèmia, com la viscuda recentment.

Evulsió dels assalariats i del nombre d'empreses per clúster Terrassa. 2008-2021

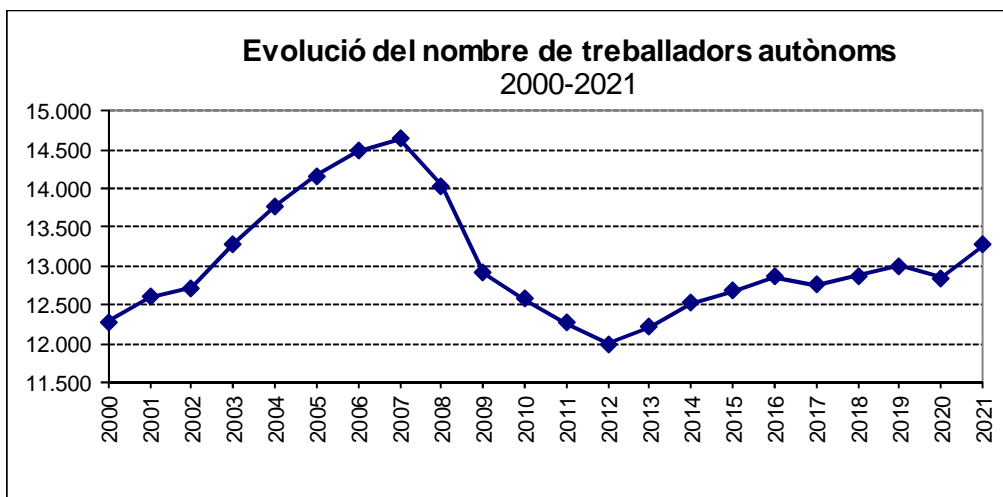
Agrupacions CCAE-09 2d	Assalariats		Empreses		Variació % 2008-2021	
	2008	2021	2008	2021	Assalariats	Empreses
Explotació de recursos naturals	7.523	5.025	1.240	780	-33,20	-37,10
Fabricació de commodities	3.881	4.040	345	230	4,10	-33,33
Sistemes industrials	3.921	3.230	391	305	-17,62	-21,99
Manufactures de disseny	3.606	2.490	486	249	-30,95	-48,77
Gran consum	8.755	9.215	1.540	1.289	5,25	-16,30
Turisme i lleure	4.353	7.000	612	645	60,81	5,39
Serveis privats	12.546	12.955	1.588	1.461	3,26	-8,00
Serveis públics als ciutadans	17.866	15.865	484	500	-11,20	3,31
Total	62.451	59.820	6.686	5.459	-4,21	-18,35

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'INSS facilitades pel Departament d'Empresa i Ocupació.

4. La iniciativa autònoma i l'emprenedoria

Des del 1999 i fins al 2007 el nombre de treballadors autònoms a Terrassa va tenir un creixement constant fins assolir els 14.638 autònoms aquell any i situant Terrassa com a la tercera ciutat catalana en el rànquing. Les darreres dades disponibles mostren com, per causa de la crisi, també les xifres dels treballadors autònoms han seguit una tendència contrària: la seva xifra es va rebaixar en 2.429 autònoms des d'aquella dada rècord i fins al 2012 quan tocà fons. En canvi, a partir de 2013 hi ha un augment anual de la xifra que trenca amb aquella tendència a la baixa. Des d'aleshores fins el 2016 els increments anuals del nombre d'autònoms han estat continuats. Durant l'any 2017 però, es va produir una lleugera caiguda respecte el 2016 (-0,87%) situant la xifra de 2017 en els 12.750 autònoms. Actualment (4t trimestre de 2021), hi ha una **recuperació respecte a la crisi pandèmica amb 430 autònoms més** respecte el quart trimestre de 2020.

Evolució de l'estructura empresarial

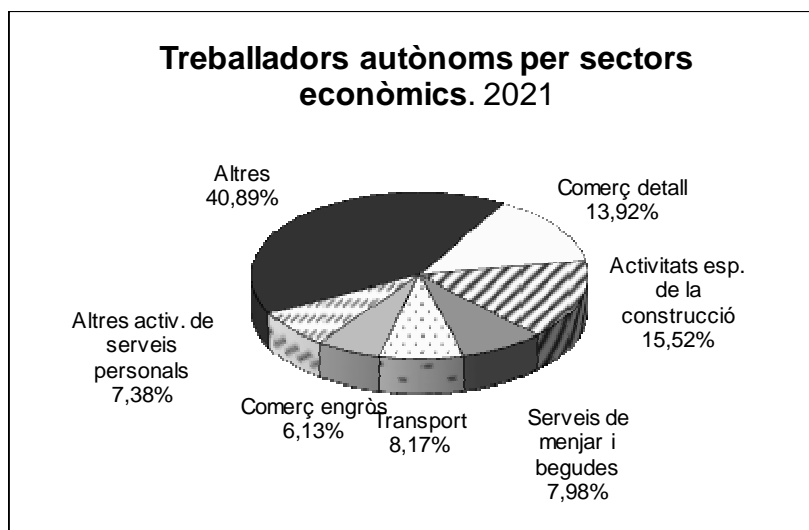
Treballadors autònoms. Grans sectors d'activitat*. 2011-2021

Descripció	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	%s/total	Δ%20-21
Agricultura	18	20	21	24	26	32	33	29	29	31	35	0,26	12,90
Indústria	1.358	1.313	1.280	1.257	1.293	1.301	1.287	1.259	1.195	1.160	1.225	9,23	5,60
Construcció	2.100	1.888	1.876	1.932	1.990	1.979	2.023	2.056	2.077	2.065	2.060	15,52	-0,24
Serveis	8.793	8.778	9.032	9.309	9.367	9.550	9.407	9.529	9.705	9.589	9.955	74,99	3,82
No classificats													
Total	12.269	11.999	12.209	12.522	12.676	12.862	12.750	12.873	13.006	12.845	13.275	100	3,35

Font: Generalitat de Catalunya, Departament d'Empresa i Coneixement, Gabinet Tècnic.

*Fins al 2007 CCAE-93, a partir del 2008 CCAE-09.

El repartiment dels autònoms per sectors es concentra marcadament en el sector Serveis, representant el 74,99% del total. Dins d'aquest, els subsectors que estan més representats són: *Comerç al detall, excepte vehicles de motor* (13,92%), *Activitats especialitzades construcció* (15,52%), *Serveis de menjar i begudes* (un 7,98%), *Transport terrestre i per canonades* (8,17%) i el *Comerç a l'engròs, excepte vehicles de motor* (6,13%). La *Construcció* també es troba força representada tot reunint el 15,52% del total de treballadors autònoms de la Ciutat, per contra, el sector secundari ha anat disminuint els seus efectius durant tota la sèrie, xifra que s'ha traduït en una representació actual del 9,23%, mentre que aquesta era del 18% del total ara fa 15 anys.

Si posem els treballadors autònoms en relació amb el nombre de treballadors assalariats obtenim que per cada treballador autònom n'hi ha 4,50 que treballen per compte d'altri. La tendència que mostren les dades, del 1999 al quart trimestre de 2021, és la d'una reducció del treball dependent respecte al treball

20

autònom tot i el repunt entre el 2003 i el 2005 provocat pel sobtat augment dels assalariats que ja s'ha esmentat més amunt.

Per sectors, mentre el de la Indústria és el que mostra una relació més elevada, la Construcció és el sector que té la relació assalariats/autònoms més baixa (un 2,42%) ja que és on aquests darrers hi tenen més pes i a més, amb els efectes de la crisi sanitària aquesta relació encara a disminuït més notòriament.

Evolució de l'estructura empresarial

Relació de treballadors assalariats i treballadors autònoms

Grans sectors d'activitat*. 2007-2021

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Indústria	6,79	6,61	6,64	6,96	7,30	7,02	7,19	7,28	7,33	7,46	7,74	8,06	8,65	8,74	8,58
Construcció	2,82	2,19	2,37	2,23	1,70	1,49	1,40	1,51	1,51	1,75	1,93	2,18	2,23	0,91	2,42
Serveis	4,80	4,81	4,15	3,94	3,86	3,71	3,66	3,68	3,99	4,18	4,36	4,45	4,45	4,36	4,45
Assalariats/Autònoms	4,59	4,45	4,09	3,97	3,86	3,72	3,68	3,70	3,93	4,13	4,31	4,44	4,47	4,43	4,50

Font: Generalitat de Catalunya, Departament d'Empresa i Coneixement, Gabinet Tècnic.

*Fins al 2007 CCAE-93, a partir del 2008 CCAE-09.

Des de l'Ajuntament de Terrassa s'ofereixen diferents serveis de suport al teixit productiu de la ciutat. El **Servei d'Emprenedoria i Economia Social** té com a objectiu l'assessorament, suport i foment de l'emprenedoria. Així com la promoció de projectes, programes i serveis d'economia social.

Al 2020 la pandèmia va generar una situació d'excepcionalitat afectant molt directament a l'àmbit del servei. La paràlització de l'activitat econòmica va frenar la creació d'empreses al 2020 que al 2021 es reactiva lentament.

Aquest any s'ha treballat principalment de forma virtual i puntualment s'han realitzat accions presencials.

Anàlisi dels indicadors:

Al llarg de l'any 2021 s'han atès a 486 persones que han fet ús d'algun dels serveis o eines que oferim per ajudar a posar en marxa la seva idea de negoci informació, assessorament i/o formació dins l'àmbit de l'emprenedoria i l'economia social (un 17,7% superior que al 2020). D'aquestes 486 persones el 66,5% són dones (323) i el 33,5% restant homes (163). La diferència entre dones i homes atesos ha variat força de l'any passat amb més diferència entre ambdós gèneres.

95 persones han fet ús del servei d'informació a través dels tallers informatius que s'han reactivat al 2021, a partir de visites virtuals i puntualment presencials i de correu electrònic (un 66,3% dones i un 33,7% homes).

Seguint en la línia del 2020, l'assessorament no ha estat només per a persones que volen crear una empresa, sinó que també s'han atès a empreses que volen reorientar el seu negoci. S'han assessorat a 244 persones (59,4% dones i 40,6% homes). Aquesta dada ha augmentat lleugerament respecte l'any anterior que es van assessorar a 228 persones (augment d'un 7%).

Aquest any s'ha donat impuls a les accions de formació i s'ha treballat seguint el Pla de formació per a l'emprenedoria i per projectes d'economia social i solidària. La majoria de formacions s'han realitzat en format virtual: 21 formacions de les quals 12 han estat en relació a l'emprenedoria i 5 en relació a l'economia social. L'assistència ha estat de 311 persones en total (70,4% dones i 29,6% homes). S'han realitzat 9 activitats formatives més que l'any anterior i han assistit 167 persones més (augment considerable en un 116% de persones assistents).

En relació als projectes treballats també hi ha un augment considerable (d'un 60%): 85 projectes respecte els 53 projectes del 2020. D'aquests 85 s'han finalitzat 53 projectes (120% més que l'any anterior).

La tipologia de projectes finalitzats són:

- 28 plans d'empresa
- 13 Canvas
- 12 estudis economicofinancer/memòria capitalització

Respecte als plans d'empresa finalitzats amb una viabilitat tècnica positiva la tendència continua sent la mateixa, les persones que volen emprendre, amb un percentatge molt alt, ho fa fent ús dels serveis d'assessorament i formació però no sempre treballen un pla d'empresa.

S'han creat 58 empreses, de les quals 4 pertanyen a l'economia social i solidària (2 associacions, 1 cooperativa i 1 Societat Limitada però el seu negoci conté elements de valor social).

En relació al suport accés al finançament, s'han derivat 16 projectes (3 a ASCA i 13 a Microbank). L'import total sol·licitat ha estat de 327.500 € i s'han signat préstecs per un total de 223.500 € (tots ells de Microbank).

A més des de final del 2020 el servei es va adherir al programa SOS Mentoring de l'entitat Autoocupació i durant al 2021 s'han derivat 16 projectes (13 liderats per dones i 3 per homes). En total, al llarg del 2021 26 projectes s'han assessorat dins aquest programa (22 liderats per dones i 4 per homes).

Les escoles també s'han vist afectades per la pandèmia en relació al format dels tallers. Malgrat tot, aquest any s'han rebut moltes peticions de tallers, alguns dels quals s'han hagut de cancel·lar degut al gran volum de peticions. S'han realitzat un total de 36 tallers de la Guia de Serveis Educatius (26 dels

22

quals dins l'àmbit de l'emprenedoria i 10 dins l'àmbit de l'economia social). Han assistit un total de 886 persones (37,9% dones i 62,2% homes).

En relació als Premis dels Nous Professionals s'han presentat 95 projectes en els que han participat 272 persones (49,3% dones i 50,7% homes).

El programa Terrassa Cooperativa, també s'ha vist afectat per la pandèmia: ha combinat format presencial i virtual. S'han realitzat 36 accions:

- 7 activitats formatives per a professionals amb una participació de 98 persones.
- 4 activitats dins l'àmbit educatiu amb una participació de 268 persones.
- 1 acció formativa adreçada a personal tècnic municipal amb una participació de 42 persones.
- 26 accions adreçades a la ciutadania amb una participació de 898.

Han participat 50 entitats a la Fira d'Economia Social i Solidària de Terrassa i 675 persones.

Per impulsar projectes i iniciatives de l'economia social i solidària disposem d'un Consell Municipal d'Economia Social i Solidària i un Pla Estratègic de l'Economia Social i Solidària. Tant l'òrgan com el Pla disposen d'informació de seguiment en aquests espais:

<https://www.terrassa.cat/consell-municipal-d-economia-social-i-solidaria>

<http://governobert.terrassa.cat/transparencia/peesst/>

Tot i la pandèmia s'han realitzat 4 sessions.

Dels diferents programes del PEESST, destaquem:

- Subvencions a entitats que promouen projectes d'economia social. Es tracta de subvencions que atorga l'Ajuntament a entitats que promouen l'emprenedoria i els projectes d'economia social. Aquest any 2021 s'han atorgat 8 subvencions a 6 entitats d'un total de 10.000 €.

- Guia d'empreses i entitats d'economia social de Terrassa. S'han realitzat 3 actualitzacions i conté un total de 80 entitats i empreses.

<https://www.terrassa.cat/entitats-i-empreses-d-economia-social-de-terrassa>.

- Compra Pública Responsable. Aquest any 2021 s'ha realitzat una formació dins la Terrassa Cooperativa amb la participació de 29 persones tècniques de 15 serveis de l'Ajuntament

Servei d'Emprenedoria i Economia Social
 Indicadors d'activitat. 2021

23

Tipus	2021	Dones	Homes	No binari	Infants	sense dades
Servei d'Emprenedoria i Economia social						
Persones que han fet ús del servei	486	323	163	0	-	-
Persones informades	95	63	32	0	-	-
Persones assessorades	244	145	99	0	-	-
Projectes treballats	85					
Projectes finalitzats: pla d'empresa, memòries capitalització, canvas i	53					
Empreses creades	58					
Projectes acompanyats-derivats finançament (ASCA)	3					
Projectes acompanyats-derivats finançament (Microbank)	13					
Projectes derivats assessorament SOS MENTORING al 2021	16	13	3			
Total projectes amb assessorament SOS Mentoring (iniciats al 2020 c	26	22	4			
Formacions a persones emprenedores						
Accions formatives	16					
Persones assistents	232	156	76	-	-	-
Emprenedoria al món educatiu						
Guia Educativa						
Tallers	26					
Alumnes assistents	652	214	438	-	-	-
Participació als Premis Nous Professionals						
Projectes presentats	95					
Alumnes participants	272	134	138	-	-	-
Taller informatiu empenedoria						
Tallers	1					
Alumnes assistents	5	3	2	-	-	-
Accions realitzades en l'àmbit de l'Economia social						
Assessorament i consulta (incloses en l'apartat "persones que han fet ús del servei")						
Visites	36					
Persones	26	12	14	0	-	-
Formacions						
accions formatives	5					
Persones assistents	79	63	16	0	-	-
Economia social al món educatiu						
Tallers Guia Educativa						
Tallers	10					
Alumnes assistents	233	121	112	-	-	-
Cultura Emprenedora a l'Escola (curs-2017-2018)						
Tallers	2					
Alumnes participants	169	83	86	-	-	-
Programa Terrassa Cooperativa						
Tallers per a empreses i/o tallers per a projectes de nova creació						
Activitats formatives	7					
Persones assistents	98	35	16	0	-	47
Tallers en l'àmbit educatiu						
Accions	4					
Alumnes assistents	268	162	106	0	-	-
Taller personal tècnic municipal						
Accions	1					
Persones assistents	42	30	12	-	-	-
Accions per a la ciutadania (taules rodones, ràdio, vídeo-fòrum)						
Accions	26					
Persones assistents	898	517	325	4	-	52
Fira (inclou mostra entitats, xerrades, espai lúdic)						
Entitats participants	50					
Persones assistents	675					
Total participació al programa Terrassa Cooperativa						
Persones	1356					
Subvencions donades a les entitats						
Entitats subvencionades	6					
€ subvencionats	10.000					
Compra Pública Responsable (Consum intern de l'Administració) * inclos en les dades de la TC						
Nº de formacions realitzades.	1					
- Nº de persones tècniques participants de les formacions	29	30	12			
- Nº de serveis de l'Ajuntament participants a les formacions.	15					
- Nº d'entitats i empreses de l'ESS participants de les formacions	0					
CMEEST						
Nº membres	28	14	14			
Nº de sessions	4					
Nº de renovacions	5					
Guia entitats i empreses de l'ESS						
Nº d'entitats registrades	80					
- Nº d'actualitzacions del mapa	3					
- Nº de visualitzacions del mapa						